

haja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x 55 mm po K 1.50. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 2.— Pri večjem naročilu popust.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrti leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Amerika K 360.

Reklamskeje za list so poštne prosle.

Upravništvo je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Mariborska manifestacija.

Maribor, 14. nov. (Izvirno poročilo.) Volilni shod Jugoslovanske socialno demokratične stranke, ki je bil tukaj danes dopoldne, je sijajno uspel. Nekateri organizacije so se zbrale na svojih posebnih prostorih in so korakale korporativno na zborovališče, ki je bilo na vrtu restavracije „Gambinus“, kjer se je zbralo več kot 2000 zborovalcev. Kljub zelo hladnemu vremenu je večina vztrajala do konca. Ob 10. je otvoril shod sodrug Hodnik kot predsednik, kateremu sta asistirala sodruga Stržina in Postrak. O volilnem programu socialno demokratične stranke je obširno poročal sodrug Etbin Kristan; z daljšim govorom o načelnih vprašanjih je sledil sodrug Golouh. Potem je sodrug Družović govoril o tehnični strani volitev, sodr. Koman je pa protestiral proti krivičnemu postopanju pri sestavljanju volilskih imenikov, iz katerih so v mnogih slučajih izpuščeni polnopravni državljani, le zato, ker so jih imeli sestavljenci seznamov na sumu, da bodo glasovali socialistično. Sodrug Slanovec je zaključil govorništvo z nekaterimi posrečenimi sarkastičnimi polemičnimi aforizmi. Shod je trajal dve uri in pol in se je izvršil v vzornem redu. Na raznih krajih mesta so Nachtigalovi trabanti skušali odvrnati delavce od shoda: ogromna adevležba je dokumentirala brezuspešnost tega obupnega počenja.

Po rešitvi jadranskega vprašanja.

Trst, 14. nov. (Izv.) V italijanskih političnih krogih so mnenja, da bo sporazum v Rapallu ratificiran v Beogradu s kraljevskim ukazom brez odobrenja parlamenta. Prihodnji teden bo Giolitti govoril v laškem parlamentu o jugosl.-italijanskem sporazumu.

Trst, 14. nov. (Izv.) Po pogodbi, sklenjeni v Rapallu, se bodo vršila čez 2 meseca v Beogradu pogajanja za trgovsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo. Ene glavnih točk teh dogovorov bo železniško vprašanje na Balkanu. Misli se v prvi vrsti na stari projekt transbalkanske železnice.

LDU Beograd, 13. nov. (ZNU) Vesti, ki nam jih danes priobčujejo beograjski listi o našem porazu v St. Margheriti in o novi jugoslovenski italijanski zvezi, so povzročile v beograjskih krogih, političnih kakor meščanskih, zelo mučen vtis. Tudi komunisti se razburjajo. Današnje „Radničke novine“ prinašajo članek pod naslovom: „Novi poraz“, v katerem očitajo meščanskim strankam, da so krive poraza, ker so se pred in med vojno preveč naslanjale na entente. V političnih središčih vlada veliko ogorčenje radi izgube, ki jo moramo utrpeti. Zvečer je priredila akademična mladina velike manifestacije. Čuli so se vzkliki proti ententi, zlasti proti Italiji.

Annunzio namerava novo avanturo.

Kraljevica, 14. nov. (LDU) Po glasovih o sporazumu v St. Margheriti so se pričele nove norosti D'Annunzia na Reki. Že dolgo časa napovedano okupacijo Kvarnera in okolice Reke namerava namreč D'Annunzio izvesti sedaj. Predvčerajšnjem je izkrcal vojake na otoku Krku. Prejšnji poveljnik, major redne vojske Saccini, se je obenem s posadko in orožništvom stavil na razpolago D'Annunziu. D'Annunzиеvi arditii so pričeli na otoku z ropanjem ter odvajajo ljudem imetje. Naši ljudje beže v Jugoslavijo.

LDU Bakar, 14. nov. (ZNU) D'Annunzio je imel predsočnim vojni svet ter je po končanem vojnem svetu izšla „Vedetta“, ki je prinesla uradno poročilo o okupaciji otokov Krka in Raba in prevzetju uprave teh otokov po reški regenci.

LDU Bakar, 14. nov. (ZNU) D'Annunzio je izdal proglas na narod, ki poziva v boj za svete italijanske pravice. Obenem pravi proglas, da se nikdar ne sme priznati pogodba, sklenjena v St. Margheriti. V proglasu se zahteva, naj se po reški državi izvede aneksija Sušaka, Bakra, Kraljevice, Kastva in vseh kvarnerskih otokov. Obenem pravi proglas, da bodo arditii šli prvi določiti strategične meje, ki bo šla preko Snežnika, Rišnjaka in Bitoraja.

Mejna črta z Italijo.

Italija in kraljevina SHS ustanavljata med seboj režim iskrenega prijateljstva in sosedskih odnosov za skupne koristi obeh narodov. Kraljevina Italija priznava konstitucijo sosednje države, dosežene kot najbolj višji cilj vojne, ki jo je vodila 1. Med obema kraljevinama se določa nastopna meja, ki gre od višine Peč (Kot 1511), do višine Jalovec preko planine Panikva po razvozdju med Sočo in Savo do višine Triglav (2863), do višine Kuk, preko kote 2086, od tam proti višinam Porezen in Blegoš, tako da železniki pripadajo Jugoslaviji, potem preko Bevka (kote 1050) — planine Bičke gore — Plešča — kote 1099 — Čabranska — Liza, potem vzhodno od Snežnika kote 817—660—502 — kolovozni pot — jama Pastorela — 2. Mesto Zader (davnja občina) — Arbanasi — Crno — Bokanjec in del občine Diklo se priznavajo kot sestavni del Italije. S posebno konvencijo se bodo določili vzajemni odnosi. — Priznavajo se istotaki Italiji otoki Čres,

Lošinj, Lastovo in Pelagruž. Vsi drugi otoki pripadajo Jugoslaviji. — 4. Italija in kraljevina SHS priznata svobodno in neodvisno državo Reko, ki jo tvori ves „corpu separatum“. Na njenem teritoriju gre mejna črta od Kastva na cesto Sv. Matije Reka, Srdoči in Hosti pripadajo nam. (?), kakor tudi vsa kolovozna pot, ki vodi preko Matulja — kote 347 proti Reki. Na zapadu pride mejna črta do morja pri Preluki. Meje teritorija, o katerih je govor v prejšnjih členih, se bodo določile po razmejitveni komisiji. —

OBSEG ZADRA.

LDU S. Margherita, 12. nov. Na včerajšnji seji so dolgo razpravljali o vprašanju obsega Zadra. Dosežen je sporazum, po katerem teče meje od Diklanske Drage, ki je oddaljena od vasi Diklo približno 700 metrov na koto 66, od tod pa do vasi Bokanjec, Crno in Arbanase. Otoki pred Zadrom ostanejo Jugoslaviji.

Nekoliko zgodovine.

A. Leto 1908.

Eno najbolj kritičnih let pred svetovno vojno je bilo leto 1908. Na Balkanu je vrel in delo na vseh voglih Mladoturški pokret je obvel skoraj vse mohamedansko prebivalstvo. Orki so začeli misliti na Tracijo in Epir. Srbi na na osvoboditev svojih bratov v Bosni. Vojskoini in v Macedoniji. Vojska je bila na pričakovanju vseh politikov nezgovorna.

Takrat je Avstrija napravila odločilen korak. Avstrija je proglasila aneksijo Bosne in Hercegovine. S tem je hotela ubiti dve muhi na en mah: prepričati je hotela razširjenje mohamedanske ideje na Bosno in enkrat za vselej uničiti srbsko tezo o uedinjenju celotnega srbskega plemena v eno državo.

Srbi so bili takrat v jako težkem položaju. Na svoji strani so imeli sicer takrat silno in močeno okroženje balkanskih Slovanov in pravoslavcev Rusijo. Proti nim pa je ostala Avstrija in takrat nava sila v Srednji Evropi: Nemčija kot „vitez v bleščeči vojni opremi.“

Srbsko vnanjo politiko je vodil takrat eden najgenialnejših srbskih diplomatov Milovanović. Ob strani mu je stal stari diplomatski preneženec Pašić. Toda niti zvitost Pašićeva niti genialnost Milovanovičeva niti zaščita močnega Rusije niso mogla preprečiti podnosa Črne alke — katerim se Srbija odrekala za večne čase Bosni in Hercegovini.

Ali je bil Pašić tedaj izdajalec srbstva? Ali je bil to Milovanović? A niti en glas se ni vzdignil proti temu dvema državnikoma, ker je zadnji seljak v Šumadiji uvidel, da tako nač mora biti in nič drugeče. Udali so se sili razmer. Državniki so dali svoje predise, narod na je pretrpel ta udarec sicer s škrtajočimi zobmi in s silišnim nestrastno da mirno in dostojanstveno da ohrani vsi mali del Srbsva svobodenega. Kot zibelko za hodočel pokret. Nobeneza zahvaljanja ni bilo, nobeneza kričanja nobeneza obdobjevanja. Pač pa mir in — zaupanje!

B. Leto 1920.

Leto 1920, so šli delegati kraljevine SHS v Rapallo, da podpisajo sporazum s kraljevino Italijo. Čegar

Protestni shod proti sporazumu z Italijo.

Včeraj dopoldne ob pol 11. se je vršil v dvorani hotela Union protestni shod zaradi nasilstva nad nami v jadranskem vprašanju. Shod je bil silno dobro obiskan. Stotine zborovalcev ni moglo v dvorano in so se zbrali odšli. Na shodu so nastopili govorniki strank in predstavniki svoje stališče k vprašanju, ki so ga diplomati rešili te dni. Razumemo popolnoma protest in ogorčenost, ki je opravičena, da bi pa bila vojna oni rešili angel, ki bi to vprašanje rešil, to se nam ne zdi verjetno, daš se je to med zborovanjem naglasilo. Govorili so predsednik gg. Prunk, Smodej, dr. Fetič, Frankheim, dr. Krivic, dr. K. Oblak, dr. Fornazarič ter legionarja V. Jelenc in Pavlica.

Na ta protestni shod je bila povabljena tudi soc. dem. stranka, ki se shoda ni ude-

osnovala je v glavnem londonski pakt z nekimi izpremembami.

Kar je bila l. 1908. za Srbe Bosna in Hercegovina. to je l. 1920. za kraljevino SHS zasedeno ozemlje.

Političen položaj je tak: Država je razdrapana na znotraj in na zunaj, brez prijateljev, ki bi imeli svobodne roke. Rusije ni. Italija ima v rokah pogodbo, kjer stoji podpis francoskih in angleških državnikov. Amerikanci pravijo, da se za evropske čenče ne brigajo več. V Crni gori je položaj nclasen. v Albaniji tudi. V Macedoniji se odvijajo stari boji. Na Oerskem in v Avstriji dviga legitimistična reakcija svojo glavo.

V takem stanju se nahaja kraljevina SHS, ko podpišejo njeni zastopniki sporazum z Italijo. Prav kakor leta 1908, Srbi.

Toda mirneva dostojanstva, katero je dišilo Srbe l. 1908. v njihovem trpljenju. v kraljevini Srbov Hrvatov in Slovencev ni. Slovenci so živeli mnogo in bol je huda. Toda kaj je bolše: Ali ohraniti vsi en del kot zibelko svobode. ali pa izgubiti vse? Ali bi bilo bolje ostati pri premevanju Avstriji, proti kateri je bil v prvi vrsti naperjen londonski pakt, in zangosti na eni strani germanizaciji in podleči habsburškemu klerikalizmu, na drugi strani na biti podložen italijanskemu imperikalizmu?

Kaj je bolje? Ali je torej dostojno da volemno izdajstvo. o prodajanju itd., ko vendar vsak pameten človek lahko vidi, ako le hoče da so mednarodni položaji včasih silnišči kakor vse dobre volje vseh državnikov skupaj?

Zgodovina l. 1908. je žalostna, a lona in ponosna, ker je našla moč. O zgodovini l. 1920. tega še ne bi trdili.

Naše meščanske stranke še nikdar niso igrale tako klavrne ulove kot in igrato danes! Namesto da bi šli „zastopniki naroda“ med narod in temu neukemu in nepoučenemu narodu raziasnili položaj in ga poučili, kako stvari stoe in vili v srca nekaj vere in zaupanja v samega sebe, na lepo nadaljevali svojo staro plemensko in versko gonio in se love za glasove z nespametnim kričanjem in licitiranjem v jugoslovastvu! Težki časi so to.

ležila z zastopnikom med govorniki, pač pa je poslalo načelstvo kratko izjavo, ki naj pove, da tudi naša stranka čuti krivico in protesta proti njej.

Izjava se glasi:

„P. n. predsedništvo protestnega shoda proti nasilju nad našim narodom v Santa Margherita Ligure, Ljubljana.

Oficielneza zastopnika ne moremo poslati na protestni shod, ker smo bili prekasno obveščeni o prireditvi.

Pridružujemo se pa Vašemu protestu proti izvedenemu nasilju v rešitvi jadranskega vprašanja popolnoma v zmislu našega protesta, ki ga je razglasilo načelstvo soc. dem. stranke v svojem glasilu včeraj dne 13. t. m.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1920.

Po naročilu: Tajništvo, član načelstva.

Resolucijo, ki je bila sprejeta na shodu, priobčujemo v političnem pregledu.

Volilni boj v Sloveniji.

Mežica. Dne 7. t. m. ob 11. uri smo priredili pri nas v Mežici volilni shod. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba nepričakovano velika. Govorniki, med njimi s. Golouh, so nam obširno razkrili vse mahinacije meščanskih strank, ki danes lovijo volice, da bi potem še naprej lahko ljudstvo odirali. Proti našim limonadnih komunistov, ki hočejo ravno pred volitvami med proletarijatom napraviti spor in na ta način pomagati buržuaziji zopet do

sklede, je delavstvo ogorčeno protestiralo. — Ne bomo se dali od nikogar za nos voditi, mi vemo, katera stranka je naša, stranka, v kateri že leta in leta stojimo in tudi že živimo sadove nje dela. Sodrugom govornikom pa ključemo na bratsko svidenje! Z glasovanjem bomo dokazali svojo zavednost.

Celje. Večkrat v dnevu, ko grem po celjski ulici, srečam siromaka, oblečenega v vojaški obleki, brez obuvala. Srce člo-

veka boli, kadar vidi tega od reumatizma polomljenega reveža. Izstradan je, zebe ga in nikogar ni, ki bi se pobrigal za tega državljana jugoslovanske kraljevine in mu preskrbel čevlje ali ga oddal v kako preskrbovališče. Ne, temveč ga pusti poginuti polagoma kakor starega nerabljivega konja, kateremu je gospodar že vso krv izčrpal. Dočim nima naša požrešna buržuazija človeškega sočutja za take brez vsake podpore živče siromake, govori gospod Kolenc, kapitalist in vojni dobičkar v Celju, v imenu cele buržuazije, da so socialisti lumpi, ker zahtevajo socializacijo imetja, tovarn, bank in ker zahtevajo zakone, ki bi zagotovili ostarelemu človeku življenje, zavarovanje proti neizgodi itd. Taki ljudje, ki se boujejo za revno in delavno ljudstvo, smatra taz ospod, ki je od delavskih žuljev odeheli, za lumpe. Tudi imamo Celjana, ki je minister za socialno skrb. Visoki gospod, ki nosi to ime, pride večkrat v Celje; vsa buržuazija se takrat klanja s ponosom svojemu celjskemu doktorju, ki sedi na ministrskem stolčku za socialno neskrb. Tukajšnja „Nova Doba“ naznanja vsakokrat ceremonijeno njegov prihod in odhod, ampak za take celjske reveže oziroma revne rojake, ne najde prostora v svojem listu. Zapičite si, gospodje kapitalisti, tako ne mislim samo jaz, temveč vsi celjski proletarijat in dne 28. novembra vam bom dal zadnji sunek s kroglicami, ki jih bomo spustili v skrinjico Jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Sodrugi! Ali se nahaja „NAPREJ“ v vseh javnih lokalih, v katere zahajate?

Organizacijski vestnik.

Iz strok. organizacije.

Seta centralnega odbora kovinarjev se bo vršila v torek takoi no delu v društvenih prostorih. — Važno!

Stavilskim organizacijam v Sloveniji naznanjamo, da je centralni odbor sporazumno z ljubljanskimi zavodniki taktika in predsednika stavilnske organizacije Jarca sodelstvo odstavil in izključil iz organizacije. Podružnice naj mu ne dajo več ne denarja ne drugih društvenih listin in obračunov. O vzrokih tega koraka obvestimo nodužnico bismeno. Centralni odbor.

Politične vesti.

+ Jadransko vprašanje in volilni boj. Kar je bilo pričakovati, se že godi: naša meščanske stranke že izrabljajo v Rapallu sklenjeni sporazum med Jugoslavijo in Italijo kot strankarsko agitacijsko sredstvo. in drug skuša prekriti drugi, kdo bo glasneje protestiral in do bo dobil v svoje roke prvi patent na jugoslovastvo s kričanjem: „Ne priznamo!“ Najbolj glasni so seveda naši klerikalci. Tako piše sobotni „Slovenec“: „Da je to delo od strani naših delegatov in našega poslanika v Rimu bilo premišljeno, da se je izvršilo preko celokupne vlade in da je tu delovala neka struja v državi, ki je močnejša od te vlade, ki ne čuti jugoslovastvo, najmanj pa ima srce za naš ubogi slovenski narod, je jasno.“ — Da hoče „Slovenec“ v glavnem s temi namigavanji o neki struji zopet zvaliti vso krivdo na Srbe, češ oni so krivi tudi diplomatskega neuspeha v Italiji ravno tako kakor na Koroskem, temu se ne čudimo. Tako agitacijsko snov, pač potrebujejo klerikalci v svojem boju za avtonomijo Slovenije. Zanimivo pa je, da govori „Slovenec“ ne o Srbih sploh, ampak o „neki struji, ki ne čuti jugoslovastvo“. Katera je ta struja? Kdor količkolj pozna srbske stranke, ta ve, da pridejo kot taka struja, kakor jo ima „Slovenec“ v mislih v poštev samo radikalci. Radikalci so pa najvernejši zavezniki slovenskih klerikalcev in baš te dni eno glavnih radikalnih glasil v Beogradu, „Tribuna“, na vsa usta poje hvalo in slavo — dr. Korošču! V Ljubljani so radikalci za klerikalce „izdajali jugoslovastva“, v Beogradu pa najintimnejši zavezniki! Dvočlena politika kot vedno.

+ **Resolucija**, ki je bila sprejeta na večeršnjem protestnem shodu, se glasi: Jugoslovani zbrani dne 14. novembra 1920 v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani protestirajo z vso odločnostjo proti odcenjenju nad 600.000 Jugoslovancev, med temi ene tretjine slovenskega naroda, od jugoslovane in proti njihovem priklopih k Italiji, kakor to predvideva dogovor z dne 10. t. m. izšel nasti držav v S. Marherita-Livurne; izjavljajo neprikrito, da slovenski narod nasilja s katerim se njegov nakulturniški del proti njegovi volji izroča iz enega suženstva v drugo še hušje, ter obsaja na gospodarsko kulturno in politično smrt, ne priznava in ne bo nikdar priznal ter da ne bo miroval, dokler se ne poravi krivica storjena mu s tem dogovorom, ki je najbrutalnejša kršitev načela namoodločbe narodov in ki kruto nasprotuje tékom svetovne vojne od veselil snorazuma ponovno in svečano podanim izjavam, da se bore za svobodo malih narodov: opozarjajo italijansko javnost, da ne more biti govora o priatelstvu med jugoslovanskim in italijanskim narodom dokler to nasilje traja sporočajo zaslužnjem bratom pozdrav in zavotvilo, da jih nikdar ne zapustje ter jih pozivljajo na nevstraheno vztrajalo v težkem položaju do dne, ko bodo danes že svobodni njihovi bratje tudi nim mogli podati svojo rešilno roko.

+ **Iancz Kalan**, duhovni svetnik, je posebene vrste klerikalec. Vsake kvatre pride na dan in pretaka krogodilove solze nad — podivjanostjo naše slovenske javnosti. Pozivlja nasprotnike klerikalcev, naj bodo dostojnejši v časopisu, na shodih itd. Dokler so ljudje mislili, da je g. Jancz Kalan res kaj na tem, da bi podivjanost nehala, to ga smatrali za redko osebo med slovenskim duhovništvom in so semtertja pohvalili njegov blagi namen. Ali kmalu se je v praksi pokazalo, da je Kalan prav tak »guncvat« kot je bil kanonik Lampe ali kakor je duhovnik Komljanec iz Večernje lista in se seve samo še zadržalo nad imertitneno »Wasserkalana«. Kdo je vzrok podivjanosti, kdo je kriv »našega medsebojnega klanja in vsega z njim združenega vira« — to hoče zopet vedeti gosp. Kalan. No — kar gospod duhovni svetnik Kalan naj se sam notrka na svoja brsa in reče: med listmi ki so tega krivi, zavzemaj tudi odlično mesto duhovni svetnik Iancz Kalan... Dokaz: njegov časopis »Borovnik«.

+ **Demokratski tlask v Njemecku**. V Njemecku na Hrvaškem so se približali demokratski agitatorji in pozivljali kmečko ljudstvo, naj se udeležijo volilnega shoda ki ga mislijo prirediti na tem kraju. Ljudstvo je res prišlo in to v tolikem številu, da so se lotevala demokratskih škricov strahoneta razpoloženja in so to

urno nocočili. Eh, eh, vidi se slaba vest in spoznanje, da nima buržuji med delovnim ljudstvom ničesar iskati.

+ **Češkoslovaški finančni minister** dr. Engliš je podal demisijo.

+ **Litvanski socialisti** so odločeni z vsemi silami prekiniti vomo med Osrednjo in Kovnsko Litvansko in združiti oba dela dežele na ti-le politični podlagi: Ustvaritev posebne države ki bo obsegala Osrednjo in Kovnsko Litvansko, ohranila na neodvisnost sestavnih delov obseženih v kantonalni organizaciji in se združila s Polsko na podlagi federacije, pri čemer bi zunanje vojaške finančne in prometne, zlasti železniške zadeve bile obema državama skupne.

+ **General Wrangel** je proglasil nad Krimom obsedno stanje.

Komunistična polomija v Hrastniku.

Hrastnik, 13. novembra.

Včeraj se je vršil tu volilni shod socialno demokratske stranke ob ogromni udeležbi delavcev in delavk iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Komunisti so zbornali skupaj vse svoje prispele na jih je bilo komaj petdeset, ki se je tiščala v kotu blizu vira. Hoteli so z nasiljem terorizirati zbor. Pa se jim ni posrečilo. Privlekli so s seboj kar štiri »govornike«, Hlebec, Perdano, rudarskega tajnika Bedakoviča in Bartuloviča. Pa ni nič pomagalo. Poročevalec s. Golouh je govoril celi dve uri ter razkrinjal vso zločinsko početje takozvanih komunistov. Pojasnil je vzroke, ki so prisilili jugoslovanske centremaše, da so izdali pred volitvami onj znani manifest ter odločno nastopili proti sedanjemu korumpiranemu vodstvu komunistične stranke ki je s tem dobila svoji smrtni udarec. Pojasnil je tudi obširno pomen sedanjih volitev. Njegov govor je napravil na poslušalce globok vtisk. Ko se je nato javil k besedi bivši avstrijski prostovoljni feldveb Bartulovič, ki je ves čas s pomočjo naravnih nasilnežev zamaš skušal motiti shod, so ga žene nagnale z besedami: »Molči smrka-vece«, »obrekovalec«, »klerikalni agent« itd. Njegovih obrekovanih budlosti je bilo hitro konec. Čvekarij je nato nekaj časa znani rud. tajnik Bedakovič kateremu se je iz milosti dovolilo, da govori. Sodr Golouh je nato v kratkih besedah ob pritrjevanju občinstva dokazal vso zavestno lažljivost komunističnih kričavcev in nasilnežev. Bolestni Hlebec in hrkasti Perdano nista prišla niti do besede. Bila sta zato silno nervozna. Shod je bil za res velike koristi. Rudarji so komunističnih frazerjev, ki zahtevali takojšnjo revolucijo na si ne umajo izvesti navadnega štrajka, do vrta sili Dne 28. novembra bo to še bolj očitno.

Dnevna kronika.

Komunistične laži iz Tržiča mi poročajo, da neki uslužbenec predilnice, komunist Pirc, in za njim razni komunisti, pripoveduje okrog, češ, da sem jaz kriv, da so se zvišali prispevki za bolniške blaginje. Res je, da nobena laž ni tako neumna, da bi je morebiti kdo ne verjel. Ali, kdor je tako neizobražen, da bi mogel misliti, da imam jaz opraviti kaj s to zadevo — potem mi ne morem pomagati. Vsak razsoden človek ve, da spada vse, kar ima kaj zveze z delavskim zavarovanjem, v delokrog ministra za socialno politiko. Jaz pa sem že 15. febr. 1920 izstopil iz osrednje vlade.

Anton Kristan.

»Večerni list« je zopet v svojem »zmaru«. Zopet laže o socialnih demokratih na vse pretege. Danes si izmisli kako mastno laž o socialnih demokratih v Avstriji, jutri drugo še mastnejšo o onih na Češkoslovaškem — potem zopet kaj posebno »duhovitega« iz Nemčije ali Francije... Po- božni možakar laže in laže — vsak teden pa se izpove in — zopet naprej laže. Naj mu bo dober tek!

Agrarni uradi so začeli posloovati. Kot prva instanca agr. reforme so pričeli posloovati okrajni agr. uradi, in sicer za Stajersko v Mariboru, za Prekmurje pa v Murski Soboti. Okrajni agrarni urad za Kranjsko s sedežem v Ljubljani prične v kratkem posloovati, ker radi stanovanjskih razmer ne ni mogel urediti svojega urada. Opozarjajo se vsi oni, ki so zainteresirani v zadevah agrarne reforme, da pazijo na to, da so prva instanca okrajni agrarni uradi in da tozadevne spise in vloge ni več naslavljal na agrarno direkcijo v Ljubljani, ampak na pristojni okrajni agrarni urad. Vse zadeve prve instance rešujejo okrajni agrarni uradi, agrarna direkcija v Ljubljani pa tvori drugo instanco v agrarno - reformnih zadevah.

Razprodaja carinskega blaga. Uprava glavne carinarnice v Ljubljani je dne 11. t. m. sporočila trgovski in obrtniški zbornici, da naj pozove vse zainteresente, da takoj dvignejo blago, ki je bilo pred 1. t. m. dospelo na carinarnico, ker bo drugače izloženo javni prodaji. Zbornica pozivlja

vse zainteresente, da pravočasno dvignejo svoje pošiljke, da se izognejo prodaji na javni dražbi.

— **Državna posredovalnica** za delo je stonila v zadnjem času v stik tudi z inozemskimi posredovalnicami tako da more sedaj posredovati za delavne moči vseh vrst. Interesenti se na to opozarjajo.

Gimnazija in realka v Idriji. Ravno kar je izšlo izvestje državne višje realke ter nižje gimnazije v Idriji za šolsko leto 1919-1920, ki ga je sestavilo in izdalo ravnateljstvo, to je začasni vodja dr. Pavlin. Izvestje je od prihoda Lahov dvojezično. Na realki je poučevalo koncem šolskega leta 21 učnih moči. V učnem načrtu je imela slovenščina 3 do 4 ure na teden, italijanščina pa 3 do 6 ur. Uencev je imela realka začetkom leta 258, koncem leta še 227, same Slovence. Napredek je bil srednje dober: 14 odlik in 160 zrelih za prihodnji razred. V šolskem letu 1919-1920, je delalo maturo vseh 20 rednih učencev VII. razreda in dva eksternista. Vsi so bili spoznani za zrele, tudi 1 z odliko. — Državna gimnazija je imela 12 učnih moči, od katerih so bile na le 3 pridružene temu zavodu, ostale so bile privzete iz realke. Uencev je imela začetkom leta 24, koncem leta 27. Začetkom leta so bili prvi trije razredi, koncem leta samo prvi in tretji. Dijaki vsi Slovenci.

Osrednji oddelek za razdelitev vagonov, ki spada v delokrog ministrstva za promet in je bil začasno nameščen v Zagreb, se je te dni preselil v Zemun v posebni oddelek na tamošnji železniški postaji. Naloga tega oddelka je, razdeljevati sorazmerno po potrebi tovarne vagona po vsej državi.

Kulturni vesnik.

Repertoar ljubljanskega gledališča: Drama: Ponedeljek, 15. »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« (D). Torek, 16. »Ljubimkanje« (B). Sreda, 17. »Sen kresne noči«, v opernem gledališču ob dramskih cenah (C). Četrtek, 18. »Zlata jesen« (izven). Petek, 19. »Figaro se ženi« (E). Sobota, 20. »Ljubimkanje« (A). Nedelja, 21. »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« (izven). Ponedeljek, 22. »Figaro se ženi« (C) — Opera: Ponedeljek, 15. (zaprt). Torek, 16. »Dalibor« (E). Sreda, 17. »Sen kresne noči«, dramska predstava (C). Četrtek, 18. »Dalibor« (B). Petek, 19. »Plesni večer Sent M' ahesa« (izven). Sobota, 20. »Lepa Vida« (C). Nedelja, 21. »Dalibor« (izven). Ponedeljek, 22. (zaprt). Vstopnice kupljene za predstavi »Zlata jesen« in »Lepa Vida« dne 11. t. m., so veljavne za isti predstavi dne 18. oziroma 20. t. m.

Zemljevid slovenskega ozemlja, ki ga izda Slovenska Matica v Ljubljani, se zavokar tiska. Ves zemljevid bo 91 cm širok in 127 cm dolg ter izide na štirih listih, ki se lahko rabijo posamezno ali pa se dajo zlepliti. Vsak od štirih delov bo stal po sedanjih stroških sodeč 20 kron, torej celoten zemljevid 80 kron brez nalepljenja. Nalepliti si more dati zemljevid po želji vsak naročnik sam pri knjigovodu. Naročnino na zemljevid sprejema Matica takoj in sicer 80 kron (poština posebej) na račun enega izvoda. Če bodo stroški večji, kar je težko pričakovati, bodo morali naročniki še primerno vsoto doplačati. Mnogo matičarjev je plačalo naročnino za zemljevid in nalepljenje že pred vojno. Ta plačila bo Matica vračunala.

Ko prečitata »Napre«, ga oddajte Vašim prijateljem!

Po svetu.

— V Vatikanu — to so ti prišli Por- čajo, da je papež na grozno vatikanskega osobja, da bo zastavkalo, če se mu ne ugodijo zahteve po zvišanju plače, dal muzeje kratkoma zapreti. »Dajte cesarju, kar je cesarjevo, bogu, kar je božje« in »revnemu delavcu figol«.

— Dunajski župan ne odstopi in sodr. Seltz ne pride na njegovo mesto, kakor smo zadnjič poročali — tako ugotavlja »Arbeiter Zeitung«. Vse skupaj je bil le navaden časnikarski »kraut« »Wiener Arbeiter Zeitung« — če s kakim namenom ali brez njega, ne vem.

— Proč od Rimali Listi poročajo, da je v čsl. delavskih telovadnih jednotah v letu 1919, izstopilo 8000 članov iz rim. katoli. cerkve ter je ostalo brez veroizpovedi.

— Za namestnika gen. Cingra v čsl. senatu je bil izbran s. Ant. Smetana, tajnik bolniške blaginje v Mor. Ostravi.

— Zbal se je davka na vojne dobičke. Češka »Narodna Politika« piše, da je v kraju Munkač kar nenadoma izginil milijonar Hermann Friedrich iz strahu pred davkom na vojne dobičke. Davek, ki bi ga bil moral plačati, je znašal do 4 milijone kron. Milijonar pa je prodal vse svoje nepremičnine, pobasal ves svoj denar, pustil ženo in pobegnil s svojimi milijoni.

— Število dunajskega prebivalstva se je od 1. 1915 sem začelo silno zmanjševati. V 1. 1918. n. pr. je na Dunaju umrlo 32.222 oseb več kot se jih je rodilo, v 1. 1919 pa 16.552, kar znači, da se je po vojni razmerje začelo polagoma boljšati.

— Ponarejalci nemških mark. V Berlinu so aretirali iz 14 oseb obstoječo tolpo, ki se je bavila s ponarejanjem zelenih državnih bankovcev po 50 mark. Tolpa je spravila v promet od septembra t. l. pol milijona mark bankovcev, od katerih so jih 300 tisoč že vzel iz prometa, dočim kroži v prometu 200.000 mark.

— S tem je svoj dolg poplačal, meni neki »srečni Francoz«, kakor se sam namesto z imenom podpisuje, ki je poslal te dni francoskemu finančnemu ministru v zaprti kuverti 700.000 frankov, češ, da to svoto »daruje« državi za vse tisto, kar ji je tekmo vojne z verižništvom škodo napravil. Obenem želi, da bi ga tudi drugi »kolegi« v tem posnemali. To ti je pošten slepar!

— Angleški ujetniki v Baku so bili izpušeni na svobodo. Skupina 51 vojakov je prispela v dobrem stanju v Tiflis.

— Vlado na Angleškem je rudarski štrajk stal: 14 milijonov ton premoga, ki bi se v tem času izkopal, da so bili rudarji na delu in 600.000 frankov za — agitacijo proti stavki in podkupovanje stavkajočih delavcev! Tako je poročal sir Robert Horne zadnjič v parlamentu.

— Beta Kun se nahaja, kakor poroča »Daily Herald«, v važni misli, ki mu jo je zausala sovietska vlada, na krinski fronti pri Wrangelu.

— Zgledi mičelo. »Times« pravilo, da bo imela besedo »vojna«, ki jo je rabil Lloyd George ob priliki nekega govora o Irski, še veliko odmeva. Vojaske oblasti se boje, da bi zgled nediscipliniranosti, katerega daleč britske čete na Irskem, ne povlekel za sabo cele armade.

Sponinajte se volnega sklada!

Gospodarstvo.

Ljubljanski trg. Tržno življenje je zelo reducirano. V sploš. vlada že več tednov stalnost cen. Mesnemu trgu se zelo pozna odvaj Koroške. Preobilica blaga bo zato ugodno uplivala na cene. Teled. mesa je sedaj nekaj več in se krije z vsakd. potrebo. Cena je 20 in 22 K. Goveje meso je od 17 do 24 kron in bo ostalo tudi nadalje na tej stopnji. Slanina in svinjsko meso ne gre posebno živahno. Perutnine prihaja na trg dovolj, posebno purani in gosi. Jajca so izvanredno redka, ker se izvozijo. Današnje cene zelenjavi za 1 kr so sledeče: solata endivija 8 K, zeljasta glava 1 K 20 vin, koleraba nadzemljica 1 K 40 vin, koleraba podzemljica 1 K 20 v, ohrovi 2 kroni 40 vin, spinaca 5 K, paradižniki 20 kroni 40 vin, spinaca 5 K, fižol prepelčar 9 kron, peteršilj 5 K, zelena 4 K, vrtno korenje 2 K, poljsko korenje 1 K 20 v, čebula 4 K, česen 26 K, rdeča pesa 2 K 80 v, sladka repa 70 do 80 vin, motovilce 4 K, kislja repa 2 K, kislje zelje 3 K. — Glede kruha se stranke še vedno pritožujejo radi nestalnosti teže posameznih komadov in kvalitete moke, vzlic stalni ceni.

Dopisi.

Konice. Pri nas v Konicah imamo mogotca tovarnarja usnla po imenu Laurich rodom Slovenec, prei Lavrič, ki zaposluje nad 100 delavcev v svoji tovarni v kateri vladajo take razmere, da jim morda ni primere v celi Sloveniji. Prvič se ta vesnod ne drži raznih sklenjenih pogodb ki so zani obvezne kakor za druga usnarska podjetja. Obenem na je tudi zelo velik neprilic vsake delavske organizacije. Navajam samo primer, da je pred kratkim odpustil več delavcev samo zato, ker so bili člani Delavske Kmečke Zveze. Odpustil je načelnika podružnice te organizacije v Konicah ravno pred volitvami, ker misli na ta način pomavati SLS, katere pristaje baie je. Čenrav je kot rojen Slovenec Lavrič, eden največjih nemških generalov v našem kraju. To potrjuje dejstvo, da se je za časa stare Avstrije dal prekrstiti v Lauricha (bolie bi bilo v Pavliho). Med odpuščenimi je tudi deavec, ki je delal pri njemu 26 let, oženjen in oče 4 otrok. Tu se zopet kaže tista krščanska ljubezen teh brezbrzičnih nenasitnih kapitalističnih izkorščevalcev. Tudi vam, usnarski delavci v Konicah kličemo vsi v strokovno organizacijo. Edino tam je vaša rešitev!

Laško. V ponedeljek 8. t. m. pripeljala sta se v Laško minister g. Kukovec in g. Prekoršek. Prišla sta namreč malo poatitirani v naš trg za svojo skrahano stran-ko. Pa žal, da jima ni tako uspešno kot sta pričakovala. Vzlic temu, da so čisto tiho- ma vsakega volika posebej vabili na njih- lov volilni shod, in to še le ob 6 uri zvečer istega dne, so se vendar priklutili (kot se navadno JDSarji izražajo) v zboroval- no dvorano socialni demokrati (komunisti imenovani) in narodni socialisti, kateri so jim na koncu shoda delali prezlavico. Ves shod je bil sicer doigodasca stvar. V go- vorih sicer ni bilo veliko napadov na našo stranko (gotovo iz tehničnih vzrokov), edino predsednik shoda g. dr. Roš se je malč obrnil v internacionalno in diktaturo ene- ga razreda. Ta gotovo ni pomislil da je sam diktatorček, ko ni pustil končati go- vora nar. soc., in ko se je priglasi k be- sedu eden naših sodrugov, ni imel niti to- liko časa, da bi odgovoril na izvajanja naš- tega sodruka, temveč je kar hitro nekaj zagodnil in nas se pozval naj se mirno razkdemo.

Izdatelj: Ivan Milnar

Odgovorni urednik: Jak Vehovec

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV 6

LESTROVANI TISKALNI - OVJEDNI ZAVEDI

TISKOVINE ZA TOLE ZUPAN- STVA IN URLE. NAJMODER- NEJŠE FLAKATE IN VABILA „ZA SHODE IN VESELICE“

LETNE ZAKLUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPJA. LITOGRAFIJA.

Veliko zalogo vsakovrstnih

KLOBUKOV

prodaja po najnižjih cenah

prva kranjska razpošiljalna

Schwab & Bizjak

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Otvoritev trgovine.

Cenjenim odjemalcem vladno naznanjamo, da smo zopet otvorili svojo dobro znano manufakturno detajlno trgovino z manufakturnim blagom, v popolnoma prenovljenem lokalu. Za bližajočo se zimsko sezijo pripravljamo vsakovrstne novosti, katere so ravno došle iz inozemstva, osobito razno volneno in sukneno blago za dame in gospode, dalje perilne barhente, flanelje, cefrije, šifone, potrebščine za krojače, živilje, tapetnike itd. Zagotavljaajoč prijazne in solidne postrežbe

se priporočamo

A. & E. ŠKABERNE, veletrgovina z manufakturnim blagom, LJUBLJANA, MESTNI TRG 10.

Sodrug! Pristopajte k zadrugi:

Prva delavska pekarna v Ljubljani.

Pristopnina 2 K, delež 100 K se lahko plača tudi v deset tednih.

Pristopnine se dobe pri vseh podružnicah Konsumnega društva za Slovenijo v Ljubljani in okolici kakor tudi pri Splošnem kreditnem društvu v Ljubljani, Alekandrova cesta 5.

Delavci, pekarna bo vaša, pristopite polnočestvilno.